

Asia: VN/2166/2026

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi yliopistolain ja ammattikorkeakoululain väliaikaisesta muuttamisesta (opintosetelikokeilu)

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Haluamme lausua vireillä olevaa esitystä nuorten opintosetelikokeilusta, joka koskisi avoimen yliopiston opintoja. Edustan tässä vapaan sivistystyön oppilaitoksemme kansalaisopistoa, joka on toteuttanut avoimen yliopiston opintoja 90-luvulta alkaen avointen yliopistojen yhteistyöoppilaitoksena. Olemme tehneet hyvää yhteistyötä eri yliopistojen kanssa.

Esitys itsessään on mielestämme hyvä ja oikeudenmukainen nuorten kannalta. Katsomme, että ikähaarukka on järkevästi kohdennettu, kuten myös opintojen laajuus. Setelin käyttöaika ja mahdollisuus jakaa seteliä ovat järkeviä, kuten myös korkeakoulujen ohjausvelvoite. Aikataulu on tiukka, mutta jos esitys on onnistunut, sen hyödyntäminen on mahdollista pikaisesti, mikä helpottaa monia nuoria. Kokeilun kestoa pidämme myös järkevänä.

Esityksessä ei kuitenkaan ole huomioitu avoimen yliopiston kurssien järjestämisen nykytilannetta, jossa avoimet yliopistot järjestävät opintoja runsaasti yhteistyökumppaneiden kanssa. Se ei huomioi rahoituksessa opistojen tekemää hallinnollista ja ohjauksellista työtä: tiedotus, kurssijärjestelmät- ja hallinnointi, markkinointi ja asiakaspalvelu jäisivät opistojen itsensä kustannettavaksi. Lisäksi opistot tekevät paljon avoimen yliopiston ohjaustyötä ohjatessaan ihmisiä oikeille kurseille ja antaessaan neuvoja kurssien käytänteistä. Tämän rahoituksen puuttuminen tarkoittaisi käytännössä sitä, että monet yhteistyötahot eivät ole halukkaita osallistumaan kokeiluun. Tämä puolestaan aiheuttaisi sen, että nuoret eivät voisi valita vapaasti haluamiaan opintoja, joita yhteistyöopistot järjestävät.

Opistomme avoimen yliopiston opetuksen järjestämisessä olemme luoneet systeemin, joka auttaa erityisesti nuoria opiskelijoita: 1) yleinen opinto-ohjaus: yksilöohjaus ja opintojen infotilaisuudet, jotka painottuvat

ohjaukseen,

2) oppiainekohtaiset ryhmäohjaukset ja reflektoinnit, jotka ovat etenkin nuorille tärkeitä ja varmistavat opintojen etenemisen turvallisessa ympäristössä

3) ryhmäohjaukset vahvistavat yhteisöllisyyttä ja nuori saa myönteisiä kokemuksia omista opiskelun edellytyksistä – vertaistuki, tulevaisuususkon vahvistuminen.

Olemme huolissamme rahoitusmallin esityksestä, koska opistona emme pysty tuottamaan maksutta kyseisiä palveluita. Emme myöskään usko, että nuoret itse olisivat valmiita maksamaan kyseisistä palveluista erikseen.

Esitämme, että esityksessä huomioidaan eri oppilaitosten roolit paremmin rahoituksen osalta, mikäli halutaan, että yhteistyöoppilaitokset ovat mukana tässä muutoin erinomaisessa opintosetelikoikeilussa.

Leinonen Anne

Toimihenkilöjärjestöjen Opintoliitto ry - Lausunto annetaan

Toimihenkilöjärjestöjen Opintoliiton ylläpitämän kansalaisopiston, Helsingin aikuisopiston, puolesta.